

Mantena AS Revisjon

Sikkerhetsstyring (Kompetanse, uønskede hendelser, togframføring)

TILSYNSRAPPORT TOG 21-22

1	Bakgrunn og mål	3
2	Konklusjon.....	3
3	Avvik.....	4
4	Observasjoner	5
5	Andre forhold.....	5
6	Om tilsynet	5
6.1	Administrative data	5
6.2	Gjennomføring	6
6.3	Kriterier	6
6.4	Om avvik og observasjoner.....	6
6.5	Tilsynsrapport.....	6
6.6	Oppfølging og sanksjonsmiddelbruk	6
6.7	Veiledning om oppfølging av avvik og pålegg	7
	Vedlegg 1 - Hjemmelstekster	8

1 Bakgrunn og mål

Mantena AS har lisens, og sikkerhetssertifikat til transport av tomtog (persontog uten passasjerer og godstog uten gods) på hele jernbanenettet med unntak av Flåmsbana.

Tilsynet ble gjennomført som en revisjon.

Målet med tilsynet var å avklare om Mantena AS følger jernbanelovgivningen. Tilsynet dekket sikkerhetsstyring med spesiell vekt på kompetanse, uønskede hendelser og togframføring

Vi gjennomførte dette tilsynet på bakgrunn av Statens jernbanetilsyns (SJT) årsprogram for tilsyn 2021.

2 Konklusjon

Mantena AS fremstår som en virksomhet med mye erfaring innenfor sikkerhetsstyring.

Vi ser at Mantena AS jobber med sikkerhetsstyring og bruken av sikkerhetsstyringssystemet. Det er likevel rom for forbedringer innenfor dokumentasjon og etterlevelse av eget sikkerhetsstyringssystem, beredskap og system for opplæring av førere.

Rapportdato: 05.11.2021

Geir-Rune Samstad
Senioringeniør, tilsyn

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signaturer

Katherine Hui
Revisjonsleder

3 Avvik

Avvik 1

[Redacted]

Avvik fra:

Sikkerhetsstyringsforskriften § 4-7

Tilsynsbevis:

[Redacted]

Avvik 2

Det er enkelte interne bestemmelser som ikke blir etterlevd.

Avvik fra:

Sikkerhetsstyringsforskriften § 2-2 første ledd, jf. § 3-2

Tilsynsbevis:

[Redacted]

2. Risikoregisteret inneholder oppgaver som utføres i virksomheten som Mantena har definert til å ha uakseptabel risiko.
Merknad: Dokument M-10-P014_03 Mantena akseptkriterier (rev. 05) brukes ikke som beskrevet.
3. Mantena kan ikke dokumentere at de bruker skjemaet for klargjøring og kjøring av tog (dokument M-60-P019.02, rev. 01).

Avvik 3

Det er enkelte mangler med dokumentasjonen i sikkerhetsstyringssystemet.

Avvik fra:

Sikkerhetsstyringsforskriften § 3-2, jf. 3-1 andre ledd

Tilsynsbevis:

1. Mantena kan ikke dokumentere at de har brukt egen prosess for å utarbeide en opplæringsplan.
Merknad: Prosessen ble vist frem under intervjuet.
2. Mantena har ikke dokumentert hvilke vurderinger som skal ligge til grunn før det gis tillatelse til kjøring uten virksom ATC.
3. Administrerende direktør har ikke en funksjonsbeskrivelse med kompetansekrav. For eksempel har administrerende direktør oppgaver i redningsstaben sentralt.
Merknad: Mantena opplyste at administrerende direktør ikke har en funksjonsbeskrivelse. Administrerende direktør skal forholde seg til en instruks fra styret.

4. Funksjonsbeskrivelsen av QHSE-direktøren er ikke lenger gyldig.
5. QHSE-direktøren deltar i redningsstaben sentralt (dokument M-00-LH007, rev. 07). Denne oppgaven står ikke i funksjonsbeskrivelsen til QHSE-direktøren.
6. Førers regelbok datert 1.7.2021 (dokument M-60-P001_02) inneholder tiltakskort for annen-/alvorlig jernbaneulykke (kapittel 11.7.5). Begrepet «alvorlig jernbaneulykke» brukes ikke i andre dokumenter, for eksempel dokument M-60-P018 Prosedyre for rapportering av ulykker og hendelser til SJT og SHT.
7. Mantena kunne ikke dokumentere at de har gjennomført en risikovurdering for jernbanevirksomheten.
Merknad: Mantena har et risikoregister med identifiserte risikoer. Dette registeret inneholder ikke forutsetninger, avgrensninger, hvem som har deltatt og hvem som er ansvarlige for oppfølging m.m.
8. Mantena kan ikke dokumentere godkjenning av leverandør for opplæring og innleie av førere.
Merknad 1: Mantena opplyste at de ikke har gjort egne vurderinger knyttet til opplæring fordi Rail Academy er et godkjent opplæringscenter.
Merknad 2: Innleid fører og opplæringspersonell kommer fra samme virksomhet.
9. Mantena viste til opplæringsmoduler for førere. Disse modulene er ikke implementert i styringssystemet.
Merknad: Mantena opplyste at disse modulene skal tas inn i styringssystemet.

Avvik 4

Det er enkelte mangler ved Mantenas system for opplæring av førere.

Avvik fra:

Sikkerhetsstyringsforskriften § 5-3 første ledd, jf. 5-1.

Tilsynsbevis:

1. Mantena kan ikke dokumentere at opplæringsbehovet for førere er analysert og at opplæringsmodulen svarer ut opplæringsmålene i førerforskriften.
2. Mantena har ikke evaluert opplæringen som er gjennomført etter sertifisering.

4 Observasjoner

Det ble ikke notert observasjoner under revisjonen.

5 Andre forhold

Det ble ikke notert andre forhold under revisjonen.

6 Om tilsynet

6.1 Administrative data

Rapport nr.:	21-22
Saksnr.:	21/7463
Virksomhet:	Mantena AS
Kontaktperson:	Roy Sannerhaugen, QHSE-direktør

Revisjonslag:	Mette Mjelstad (fagrevisor), Gunhild Birkeland (fagrevisor), Eskil Lorås (observatør) og Katherine Hui (revisjonsleder)
---------------	---

6.2 Gjennomføring

6.2.1 Tidsbruk

Virksomheten har gitt nødvendig tilgang til dokumenter og personell – og har lagt alle forhold til rette for en effektiv gjennomføring. Tidspunktene for gjennomføringen var slik:

Åpningsmøte:	12.10.2021
Feltarbeid:	12.10.2021
Sluttmøte:	14.10.2021

6.2.2 Omfang

Tilsynet er gjennomført som dokumentgjennomgang og feltarbeid hos Mantena AS.

6.2.3 Måloppnåelse

Tilsynet hadde som mål å avklare hvorvidt Mantena AS driver sin virksomhet i samsvar med jernbanelovgivningen. Tilsynet dekket jernbaneloven herunder sikkerhetsstyringsforskriften. Alle temaer som var gjenstand for tilsynet ble dekket, og målet med tilsynet ble oppnådd.

6.3 Kriterier

Tilsynskriteriene er kravene som er stilt i jernbanelovgivningen. En oversikt over jernbanelovgivningen med kommentarer er gitt på: [Regelverk - lover og forskrifter](#).

6.4 Om avvik og observasjoner

Tilsyn er en systematisk, uavhengig og dokumentert prosess for å fremskaffe objektive bevis og vurdere i hvilken grad bevisene oppfyller revisjonskriteriene. Tilsynsbevisene vil være grunnlaget for avvik og observasjoner.

Avvik er mangel på oppfyllelse av krav i eller i medhold av lov.

Observasjon er forhold som ikke er avvik, men som kan utvikle seg til det.

Vi forventer at virksomheten vurderer observasjoner og håndterer disse slik at de ikke utvikler seg til/bidrar til avvik.

6.5 Tilsynsrapport

Denne tilsynsrapporten beskriver de avvik som er avdekket, og de observasjoner som er registrert gjennom tilsynet.

Statens jernbanetilsyn praktiserer negativ rapportering. Det vil si at tilsynsrapporter i hovedsak omhandler manglende samsvar med norsk jernbanelovgivning. Forhold der kravene er tilfredsstillende oppfylt beskrives normalt ikke.

Tilsyn er basert på stikkprøver. Det innebærer at det kan eksistere mangler som ikke er blitt avdekket.

6.6 Oppfølging og sanksjonsmiddelbruk

Statens jernbanetilsyn pålegger som hovedregel at virksomheten innen en tidsfrist identifiserer årsaken til avvikene, iverksetter tiltak både for å fjerne avvikene og årsakene til disse og å evaluere

effekten av gjennomførte tiltak. Pålegg gis i et oversendelsesbrev der denne rapporten følger som vedlegg.

Tilsynet kategoriserer ikke avvik basert på alvorlighetsgrad. Virksomheten må selv vurdere alvorlighetsgrad og eventuelt behov for å prioritere gjennomføring av tiltak raskere enn frister tilsynet setter.

Der vi avdekker vesentlige mangler, vil vi vurdere å pålegge hele eller deler av virksomheten stanset eller trekke sikkerhets sertifikatet/tillatelsen tilbake. Vår hjemmeside gir mer informasjon om [virkemiddelbruk](#).

6.7 Veiledning om oppfølging av avvik og pålegg

Vi har utarbeidet veiledere og tilbyr veiledning til virksomhetene for å bidra til oppfølgingsprosessen.

På tilsynets internettside finnes en veiledning om oppfølging av avvik: [Oppfølging av avvik og uønskede hendelser](#). Her beskrives bla. ulike metoder som kan benyttes for å fastsette årsaker til avvik og det er gitt eksempler på ulike måter å evaluere effekt av tiltak på.

På internettsiden finnes også en veiledning om gjennomføring og oppfølging av pålegg: [Gjennomføring og oppfølging av tilsyn](#).

Vedlegg 1 - Hjemmelstekster

§ 2-2. Krav om sikkerhetsstyring

Jernbanevirksomheten skal utøve sikkerhetsstyring av den virksomheten som drives med det formål at det etablerte sikkerhetsnivået på jernbanen opprettholdes og i den grad det er nødvendig forbedres.

Sikkerhetsstyring skal utøves på alle nivåer i organisasjonen. Jernbanevirksomheten skal også sikre at sikkerhetsstyring utøves i oppgaver som utføres av leverandør.

§ 3-1. Krav til sikkerhetsstyringssystem

Jernbanevirksomheten skal ha et sikkerhetsstyringssystem.

Sikkerhetsstyringssystemet skal være tilpasset arten og omfanget av den aktuelle virksomheten og andre forhold ved denne. Sikkerhetsstyringssystemet skal videre sikre håndtering av alle risikoer forbundet med virksomheten.

Sikkerhetsstyringssystemet skal ta hensyn til alle relevante risikoer som oppstår som følge av andre jernbanevirksomheter og tredjeparters virksomhet. Sikkerhetsstyringssystemet skal vise hvordan kontrollen er sikret fra den øverste ledelsens side på ulike nivåer, hvordan personalet på alle nivåer er involvert og hvordan den kontinuerlige forbedringen av sikkerhetsstyringssystemet sikres.

Sikkerhetsstyringssystemet skal omfatte bruk av leverandører. Jernbanevirksomheten skal stille de samme styrings- og sikkerhetskrav til aktiviteter utført av leverandører som til aktiviteter utført av egen virksomhet.

Infrastrukturforvalters sikkerhetsstyringssystem skal ta hensyn til virkningene av forskjellige jernbaneforetaks virksomhet på det nasjonale jernbanenettet og omfatte bestemmelser som skal gjøre det mulig for alle jernbaneforetak å drive i samsvar med krav i jernbanelovgivningen, samt krav i og vilkår fastsatt i deres sikkerhetssertifikat.

§ 3-2. Dokumentasjon

Sikkerhetsstyringssystemet skal dokumenteres. Dokumentasjonen skal gjøres tilgjengelig og kjent på en hensiktsmessig måte for alt personell med behov for slik tilgang.

Jernbanevirksomheten skal ha en oppdatert oversikt over alle bestemmelser i sikkerhetsstyringssystemet der blant annet status for gyldighet for bestemmelsene er angitt.

Dokumentasjonen skal være styrt og sporbar. Jernbanevirksomheten skal ha bestemmelser om styring og kontroll av dokumenter som inngår i sikkerhetsstyringssystemet.

§ 4-7. Beredskap

Den øverste ledelsen har ansvaret for at jernbanevirksomheten har beredskap for nødssituasjoner. Beredskapen skal være dimensjonert på grunnlag av resultatene fra beredskapsanalyser og være beskrevet i egne beredskapsplaner.

Jernbanevirksomheten skal sikre at nødvendige tiltak blir satt i verk raskest mulig slik at faresituasjoner ikke utvikler seg til ulykkesituasjoner og personer kan evakueres effektivt og trygt.

Beredskapen skal omfatte blant annet:

- a) kompetent og øvet personell,
- b) organisering, utstyr og materiell for effektiv beredskapsinnsats,
- c) oversikt over grensesnitt mot andre relevante virksomheter som har beredskapsressurser,
- d) et dokumentert beredskapsplanverk, med tydelig rollefordeling, varslingslister og innsatsplaner og
- e) informasjonsberedskap i krisesituasjoner som sikrer at reisende og publikum får informasjon om hvordan de

Beredskapen skal være samordnet med relevante offentlige myndigheter.

Infrastrukturforvalter har ansvaret for at egne beredskapsplaner og beredskapsplanene til andre jernbaneforetak som trafikkerer det nasjonale jernbanenettet er koordinert.

Infrastrukturforvalter skal fastsette og formidle bestemmelser som er nødvendige for å opprettholde effektiv kommunikasjon med jernbaneforetak og andre relevante aktører i nødssituasjoner. Bestemmelsene skal utarbeides i samarbeid med jernbaneforetakene.

§ 5-1. Kompetansekrav

Jernbanevirksomheten skal ha kompetansekrav som angir nødvendig minimumskompetanse for utførelse av alle oppgaver og funksjoner av betydning for jernbanevirksomhetens arbeid med sikkerheten. Jernbanevirksomheten skal videre sørge for at kompetansekrav for oppgaver som utføres av leverandører sikrer den kompetanse som jernbanevirksomheten anser som nødvendig.

§ 5-3. Opplæring

Jernbanevirksomheten skal ha opplæringsprogrammer for egne ansatte, samt krav og systemer som sikrer at deres kompetanse opprettholdes slik at arbeid av betydning for sikkerheten kan utføres på en tilfredsstillende måte.

Jernbanevirksomheten skal stille krav til at leverandører har systemer for å sikre at deres ansattes kompetanse opprettholdes i forhold til arbeid av betydning for sikkerheten som vedkommende skal utføre.